

INFORME NÚM. 03/2008 SOBRE EL PROJECTE DE DECRET XXXX/2008 DE XX DE XXXX, PEL QUAL S'ESTABLEIX EL CURRÍCULUM DE L'EDUCACIÓ SECUNDÀRIA OBLIGATÒRIA A LES ILLES BALEARS

El Consell Escolar de les Illes Balears, reunit en sessió plenària, en caràcter ordinari, el 29 de febrer de 2008, aprovà, per majoria absoluta dels consellers i conselleres presents en el moment de la votació, aquest informe 03/2008. El resultat de la votació va ser de 29 vots a favor, 6 vots en contra i 4 en blanc, la qual cosa faig constar als efectes del que estableix l'article 6 de la Llei de consells escolars de les Illes Balears.

1. FETS

La Conselleria d'Educació i Cultura va presentar al Consell Escolar de les Illes Balears, el projecte de Decret XXXX/2008 de XX de XXXX, pel qual s'estableix el currículum de l'educació secundària obligatòria a les Illes Balears, en compliment de l'article 6 del decret legislatiu 112/2001, de 7 de setembre, pel qual s'aprova el text refós de la Llei de consells escolars de les Illes Balears, i va sol·licitar-ne l'informe preceptiu per tràmit ordinari en data 14/12/2007.

En la mateixa data, la secretaria del CEIB va remetre el projecte de decret als consellers i a les conselleres per al seu coneixement i estudi i en sol·licitud d'aportacions fins al dia 08/01/2008 d'acord amb l'article 38.2 del Reglament del CEIB.

A la reunió de la Comissió Permanent del CEIB de data 21/12/2008 es va acordar encarregar l'estudi del decret i l'elaboració de l'informe 3/2008 a la Comissió Específica d'Ordenació i Innovació del Sistema Educatiu i nomenà ponent a la consellera Sra. Elvira Badia Corbella. També es fixà la data de la primera reunió de la Comissió específica d'Ordenació i Innovació del sistema educatiu, pel dia 14/01/2008.

Dins el període establert varen presentar aportacions al projecte de decret els consellers i conselleres següents: COAPA Balears, STEI-i i Universitat de les Illes Balears. El Consell Escolar de Menorca presentà aportacions a una de les reunions de la comissió específica.

La Comissió Específica d'Ordenació i Innovació del Sistema Educatiu es va reunir els dies 14 i 15 de gener de 2008 per tal de debatre, amb profunditat, les aportacions rebudes i a la reunió del dia 25 de gener de 2008, es va presentar el primer esborrany de l'informe i varen ser comentades àmpliament totes les consideracions i propostes. Recollides, per part de la ponent, les matisacions i modificacions

consensuades per la majoria dels membres de la comissió específica, s'acordà elevar l'informe a la Comissió Permanent.

A la reunió de la Comissió Permanent celebrada el dia 5 de febrer de 2008, i després de debatre la proposta de l'informe, s'aprovà i s'elevà al Ple del Consell Escolar.

En data 8 de febrer la secretaria del CEIB va remetre l'informe als consellers i a les conselleres per al seu coneixement i estudi i s'obrí un termini de presentació d'esmenes que finalitzà el 18 de febrer, d'acord amb els articles 38.5 i 43 del Reglament del CEIB.

Dins d'aquest termini va presentar dues esmenes a l'informe la consellera, representant de la Conselleria d'Educació i Cultura, Sra. Carmen Moreno.

A la reunió ordinària del Ple, celebrada el 29 de febrer de 2008, la ponent va exposar el contingut de l'informe, es van debatre les esmenes presentades i cap va ser acceptada.

Finalment s'aprovà, per majoria absoluta, l'informe i es considerà com a definitiu el següent text:

INFORME

2. ANTECEDENTS

La Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'educació, fixa l'ordenació general dels ensenyaments de l'educació secundària obligatòria a l'article 6.2 s'estableix la responsabilitat exclusiva de l'Estat de fixar els ensenyaments comuns. Correspon a la comunitat autònoma de les Illes Balears dictar, en l'àmbit de les seves competències, les disposicions que se'n deriven del Reial decret 1876/1977, de 12 de desembre, sobre el traspàs de funcions i serveis de l'administració de l'Estat a les Illes Balears en matèria d'ensenyament no universitari. També la Llei orgànica 1/2007, de 28 de febrer, de reforma de l'Estatut d'autonomia de les Illes Balears, a l'article 36.2, estableix que correspon a la Comunitat Autònoma de les Illes Balears la competència de desenvolupament legislatiu i d'execució de l'ensenyament en tota la seva extensió, nivells modalitats i especialitats.

El Reial decret 806/2006, de 30 de juny, pel qual s'estableix el calendari d'aplicació de la nova ordenació del sistema educatiu, disposa per al curs acadèmic 2007/08 la implantació del primer i el tercer curs de l'educació secundària obligatòria i per el curs 2008/09 el segon i el quart curs i es deixaran d'impartir, progressivament, els ensenyaments regulats per la Llei orgànica 1/1990, de 3 d'octubre d'ordenació general dels sistema educatiu.

En el Reial decret 1631/2006 de 29 de desembre pel qual s'estableixen els ensenyaments mínims de l'educació secundària obligatòria queden definits aquests ensenyaments mínims i correspon que el Govern de les Illes Balears dicti les disposicions necessàries per establir el currículum de l'educació secundària obligatòria.

La Conselleria d'Educació i Cultura va remetre un primer projecte de Decret de currículum d'educació secundària obligatòria, data d'entrada el 19/03/2007, amb petició d'informe per via d'urgència. En la mateixa data, la secretaria del CEIB va remetre el projecte de decret als consellers i conselleres per al seu coneixement i estudi i en sol·licitud d'aportacions dins el termini de 30/05/2007.

Elaborat l'esborrany de l'informe per la Comissió específica d'Ordenació i Innovació, va ser aprovat per la Comissió Permanent i posteriorment pel Ple del CEIB en data 24/05/2007.

En aquell moment, tot i haver fet les tramitacions oportunes, i per raons de planificació relacionades conjunturalment amb processos aliens al sistema educatiu, la Conselleria d'Educació i Cultura no va considerar adient publicar, en el temps previst, el Decret de currículum de l'educació secundària obligatòria.

Posteriorment la Conselleria d'Educació i Cultura ha elaborat un nou projecte de Decret, aquest segon projecte de Decret XXXX/2008 de XX de XXXX, pel qual s'estableix el currículum de l'educació secundària obligatòria a les Illes Balears, va ser presentat al CEIB, en compliment de l'article 6 del decret legislatiu 112/2001, de 7 de setembre, pel qual s'aprova el text refós de la Llei de consells escolars de les Illes Balears, i va sol·licitar-ne l'informe preceptiu per tràmit ordinari en data 14/12/2007.

3. CONTINGUT DEL PROJECTE DE DECRET

El decret constitueix el desplegament per a l'educació secundària obligatòria del que disposa el Títol I, Capítol III de la Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'educació.

El projecte de Decret pel qual s'estableix el currículum de l'educació secundària obligatòria a les Illes Balears consta d'un preàmbul, vint-i-quatre articles, dues disposicions addicionals, dues disposicions transitòries, una disposició derogatòria única, dues disposicions finals, i dos annexos.

El preàmbul conté les bases legals en las quals es fonamenta el decret i una exposició de motius. Les bases legals fan referència a la Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'educació; la Llei orgànica 8/1985, de 3 de juliol, reguladora del dret a l'educació; el Reial decret 806/2006, de 30 de juny pel qual s'estableix el calendari d'aplicació de la nova ordenació del sistema educatiu; la Llei orgànica 1/2007, de 28 de febrer, de reforma de l'Estatut d'autonomia de les Illes Balears; el Reial decret 1876/1997, de 12 de desembre, sobre el traspàs de funcions i serveis de l'Administració de l'Estat a les Illes Balears en matèria d'ensenyament no universitari; el Reial decret 1631/2006, de 29 de desembre, pel qual s'estableixen els ensenyaments mínims de l'educació secundària obligatòria; la Llei 3/1986, de 29 d'abril, de normalització lingüística; el Decret 92/1997, de 4 de juliol, que regula l'ensenyament de i en llengua catalana, pròpia de les Illes Balears, en tots els nivells educatius i en tots els centres docents no universitaris i l'Ordre de 12 de maig de 1998 que regula l'ús de la llengua catalana, pròpia de les Illes Balears, com a llengua de l'ensenyament en els centres docents no universitaris.

El contingut del projecte ve distribuït del mode següent:

Preàmbul

- Article 1:** Objecte i àmbit d'aplicació.
- Article 2:** Principis generals.
- Article 3:** Finalitats.
- Article 4:** Objectius.
- Article 5:** Principis metodològics.
- Article 6:** La llengua catalana com a llengua de l'ensenyament i la comunicació.
- Article 7:** Organització dels tres primers cursos.
- Article 8:** Organització del quart curs.
- Article 9:** Currículum.
- Article 10:** Competències bàsiques.
- Article 11:** Horari.
- Article 12:** Programacions didàctiques.
- Article 13:** Tutoria i orientació.
- Article 15:** Avaluació.
- Article 16:** Promoció.
- Article 17:** Atenció a la diversitat.
- Article 18:** Programes de diversificació curricular.
- Article 19:** Programes de qualificació professional inicial.

Article 20: Títol de graduat en educació secundària obligatòria.

Article 21: Autonomia dels centres.

Article 22: Avaluació de diagnòstic.

Article 23: Cooperació amb els pares, mares o tutors.

Article 24: Coordinació amb l'educació primària.

Disposició addicional primera: Educació de persones adultes.

Disposició addicional segona: Ensenyament de religió.

Disposició transitòria primera: Vigència del Decret 86/2002 de 14 de juny pel qual s'estableix el currículum de l'educació secundària obligatòria a les Illes Balears.

Disposició transitòria segona: Matèries per al curs 2008-2009.

Disposició derogatòria única.

Disposició final primera. Desenvolupament.

Disposició final segona. Entrada en vigor.

Annex I que conté el currículum de les diferents matèries de l'educació secundària obligatòria.

Annex II que conté la distribució de l'horari lectiu setmanal.

4. CONSIDERACIONS I RECOMANACIONS GENERALS

A) Considerem que, a partir de la determinació dels ensenyaments mínims i amb la finalitat de garantir una educació de qualitat, el desenvolupament curricular que ha de fer la Conselleria d'Educació i Cultura, hauria de ser considerat com un disseny propi de l'ensenyament a les Illes Balears, adaptat a la seva realitat social i cultural, i permetre major autonomia i participació als centres i al professorat per configurar el currículum de l'etapa, adaptat a la realitat del seu entorn i del seu alumnat, i per tant no ha de ser una simple transposició de la normativa bàsica.

B) Es troben a faltar a l'articulat referències en relació als materials curriculars i didàctics, projectes d'investigació i innovació educatives, formació del professorat, aspectes que donada la seva importància haurien de quedar inclosos en aquest decret.

C) Els continguts de diferents matèries, especialment de les matèries instrumentals, llengües estrangeres, ciències naturals: biologia i geologia, física i química i tecnologies, requereixen treballar moltes vegades amb grups més reduïts. El desenvolupament d'aquest Decret ha de preveure els desdoblaments necessaris per possibilitar que aquestes activitats d'ensenyament-aprenentatge es puguin portar a terme amb el nombre adequat d'alumnes.

D) El CEIB expressa el suport a un model d'escola que eduqui sense cap tipus de dogmes, en valors humanistes i universals, en la pluralitat i en el respecte als drets humans, en l'assumpció de la diferència i de la diversitat i en els valors ètics, no sexistes i democràtics. Una escola on els infants i joves no poden ser segregats en funció de les creences o conviccions morals de les seves famílies.

No és adequat que s'obligui a l'alumnat que no vol rebre ensenyaments de religió a adaptar-se a l'horari i exigències dels qui desitgen aquests ensenyaments en l'horari lectiu.

La història crítica de les religions ha d' estudiar-se incorporat al currículum general i per a tot l'alumnat.

5. CONSIDERACIONS I PROPOSTES SOBRE L'ARTICULAT

Article 2. Principis generals.

Es proposa afegir un nou apartat amb el següent redactat:

8. “L’educació secundària obligatòria mantindrà la coherència necessària amb l’educació primària i les etapes post-obligatòries, per tal d’assegurar una transició adequada de l’alumnat entre etapes i facilitar la continuïtat del seu procés educatiu.”

Article 4. Objectius.

Es proposa afegir a l’apartat n) darrera de “pertinença”, **“a l’àmbit cultural i lingüístic català”**. L’apartat quedaria amb el següent redactat:

*n) “Conèixer, valorar i respectar els aspectes bàsics de la cultura i la història, el patrimoni artístic i cultural, especialment els corresponents a les Illes Balears i els dels altres territoris de parla catalana, reforçant així el sentiment de pertinença **a l’àmbit cultural i lingüístic català**, i entendre la diversitat lingüística i cultural com un dret dels pobles i dels individus.”*

Article 5. Principis metodològics.

a) Es proposa afegir el títol de l’article **“i pedagògics”**. El títol quedaria amb el redactat següent:

*“Principis metodològics **i pedagògics.**”*

b) Es proposa afegir un nou apartat amb el següent redactat:

7. “Es fomentarà el treball en equip del professorat, garantint la coordinació dels integrants dels equips docents.”

Article 6. La llengua catalana com a llengua de l’ensenyament i la comunicació.

a) Es proposa que el redactat de l’apartat 2 sigui el següent:

2. “La llengua catalana, pròpia de les Illes Balears, serà utilitzada com la llengua de l’ensenyament, l’aprenentatge i la comunicació amb la finalitat que l’alumnat tingui una competència que li permeti comunicar-se normal i correctament al final del període d’escolarització obligatòria.”

b) Es proposa afegir tres nous apartats amb el següent redactat:

3. “Ha de ser objectiu fonamental del projectes educatius dels centres aconseguir que tot l'alumnat, independentment de quines siguin les seves llengües habituals en iniciar l'ensenyament, assoleixi una sòlida competència comunicativa en acabar l'educació obligatòria, de manera que pugui utilitzar normalment i de manera correcta el català i el castellà, i pugui comprendre i emetre missatges orals i escrits en les llengües estrangeres que el centre hagi determinat en el projecte educatiu.”

4. “Tots els centres han d'elaborar, com a part del projecte educatiu, un projecte lingüístic propi que serà aprovat pel Consell Escolar, en què adaptaran aquests principis generals i la normativa a la realitat sociolingüística de l'entorn i al mateix temps hi garantiran la continuïtat i la coherència de l'ensenyament de les llengües iniciades a primària.”

5. “En el projecte educatiu els centres preveuran l'acollida personalitzada de l'alumnat nouvingut. En el projecte lingüístic es fixaran criteris perquè aquest alumnat pugui continuar, o iniciar si escau, el procés d'aprenentatge de la llengua catalana i de la llengua castellana.”

Article 7. Organització dels tres primers cursos.

a) En el desplegament de l'ordenació de l'oferta de les matèries optatives s'haurà de tenir en compte que el currículum no contempli continguts dels establerts com a continguts mínims de les altres matèries.

b) Es proposa afegir un nou apartat amb el següent redactat:

7. “Els centres organitzaran programes de reforç per afavorir l'èxit escolar per l'alumnat amb dificultats d'aprenentatge que accedeix a l'educació secundària. Aquests programes tenen com a finalitat assegurar els aprenentatges bàsics que permeti als alumnes poder seguir amb normalitat els ensenyaments d'aquesta etapa.”

Article 8. Organització del quart curs.

Es proposa substituir a l'apartat 5 “ ..., els centres podran establir agrupacions d'aquestes matèries en diferents opcions. ...” per “ ..., **es podran establir agrupacions d'aquestes matèries en diferents opcions, d'acord amb la normativa que estableixi la Conselleria d'Educació i Cultura. ...**” L'apartat quedaria amb el següent redactat:

*5. "Els centres han d'oferir la totalitat de les matèries a les quals es refereix l'apartat 2 d'aquest article. Amb l'objectiu d'orientar l'elecció de l'alumnat, **es podran establir agrupacions d'aquestes matèries en diferents opcions, d'acord amb la normativa que estableixi la Conselleria d'Educació i Cultura.** Només es pot limitar l'elecció de matèries i opcions dels alumnes quan hi hagi un nombre insuficient d'alumnes per a alguna d'aquestes a partir de criteris objectius establerts prèviament per la Conselleria d'Educació i Cultura."*

Article 10. Competències bàsiques.

Es proposa substituir “de l'apartat 4.a) “en comunicació lingüística” per “**comunicativa**”. El redactat quedaria del mode següent:

*4. a) “Competència **comunicativa**”*

Article 11. Horari.

a) Es considera excessiu l'horari proposat de 32 hores setmanals per a tots els cursos de l'etapa. Tenint en compte que a l'Educació Primària l'horari lectiu és de 25 hores setmanals, proposem que a **primer i segon** curs l'horari lectiu sigui de **30 hores setmanals** i a **tercer i quart** curs sigui de **32 hores setmanals**.

Existeixen diferents opcions per reduir el nombre d'hores a primer i segon curs, s'exposen seguidament alguns exemples:

- Suprimir les **dues hores d'optatives** a **primer i segon** curs.
- Suprimir:
  - ✓ A **primer curs una hora de Llengua catalana i literatura i una hora de Llengua castellana i literatura**, amb el compromís que, de les tres hores que quedarien a cada una d'aquestes matèries, **una hora s'impartiria en grup reduït, desdoblada.**
  - ✓ A **segon curs una hora de Religió i una hora de Matemàtiques**, amb el compromís que, de les tres hores que quedarien de Matemàtiques, **una hora s'impartiria en grup reduït, desdoblada.**

- **Suprimir a primer i segon curs una hora de Llengua catalana i literatura i una hora de Llengua castellana i literatura**, amb el compromís que, de les tres hores que quedarien a cada una d'aquestes matèries, **una hora s'impartiria en grup reduït, desdoblada.**

D'aquets exemples que es proposen, s'ha comprovat que compleixen tant el que s'estableix a l'article 6.3 de la Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'educació que diu: *"Els continguts bàsics dels ensenyaments mínims requereixen el 55 per cent dels horaris escolars per a les comunitats autònomes que tenen llengua cooficial i el 65 per cent per a les que no en tenen."* com a l'Annex III del Reial decret 1631/2006 de 29 de desembre, pel qual s'estableixen els ensenyaments mínims de l'educació secundària obligatòria, que diu: *"D'acord amb l'establert a l'article 6.3 de la Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'educació, les Comunitats Autònomes que tinguin llengua cooficial disposaran per a l'organització dels ensenyaments d'aquesta llengua del 10 per cent de l'horari escolar total que es deriva d'aquets annex, no es podrà deduir d'una àrea una xifra superior a 50 hores en el conjunt dels tres primers cursos, ni a 20 hores en el quart curs."* En cap cas es supera el màxim de les 50 hores a cada una de les matèries.

Al mateix temps volem fer constar que a la majoria de Comunitats Autònomes amb llengua pròpia que han desenvolupat el seu currículum, han tingut en compte aquesta consideració, i el seu horari lectiu, o bé en els dos primers cursos o al llarg de tota l'etapa, és de 30 hores setmanals.

b) Es proposa suprimir l'apartat 2. L'article quedaria del mode següent:

"La distribució de l'horari lectiu setmanal figura a l'annex 2 del present decret."

Article 13. Tutoria i orientació.

a) Es considera que és necessari precisar la funció tutorial de tot el professorat tal com queda establert als apartats c) i e) de l'article 91 de la Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'educació que diuen:

c) "La tutoria dels alumnes, la direcció i l'orientació del seu aprenentatge i el suport en el seu procés educatiu, en col·laboració amb les famílies."

e) "L'atenció al desenvolupament intel·lectual, afectiu, psicomotriu, social i moral de l'alumnat."

b) Es considera que per poder assolir els aspectes que es contempen a la segona part de l'apartat 2, es necessiten per part de la Conselleria d'Educació i Cultura un important suport a l'acció tutorial i per tant s'hauran d'aportar els recursos i la formació necessaris.

c) Es proposa afegir tres nous apartats amb el següent redactat:

5. “L’acció tutorial ha de contribuir al desenvolupament d’una dinàmica positiva en el grup classe i en la implicació de l’alumnat i les seves famílies en la dinàmica del centre. L’acció tutorial ha d’emmarcar el conjunt d’actuacions que tenen lloc en un centre educatiu, tot integrant les funcions del tutor i les actuacions d’altres professionals i organitzacions.”

6. “L’equip directiu garantirà que la persona responsable de la tutoria imparteixi docència a tot el grup d’alumnes del que n’és tutora.”

7. “Es promouran el desenvolupament de fórmules de tutoria compartida i personalitzada que possibilitin un assessorament individualitzat i estable al llarg de l’etapa.”

Es proposa afegir entre l’article 13. Tutoria i orientació i l’article 15. Avaluació, un nou article, amb el següent redactat:

Article 14. Actuació dels equips docents.

1. “Els equips docents, formats pel professorat del grup d’alumnes, tindran les funcions següents:

- Fer el seguiment global de l’alumnat del grup i establir les mesures necessàries per a la millora de l’aprenentatge, d’acord amb el projecte educatiu del centre.
- Fer col·legiadament l’avaluació de l’alumnat, d’acord amb la normativa establerta i amb el projecte educatiu del centre, i adoptar les decisions de promoció corresponents.
- Qualsevol altra funció que estableixi la Conselleria d’Educació i Cultura o es determinin en el pla d’orientació i acció tutorial del centre.

2. Els equips docents col·laboraran per a prevenir els problemes d’aprenentatge que puguin presentar-se i compartiran tota la informació que sigui necessària per treballar de manera coordinada en el compliment de les seves funcions. Amb aquesta finalitat, s’han de planificar, dins del període de permanència del professorat en el centre, horaris específics per a les reunions de coordinació.”

Article 15. Avaluació.

Es proposa afegir un nou apartat amb el següent redactat:

6. “Els pares i mares o tutors legals han de conèixer la situació acadèmica de l’alumne i les decisions relatives al procés seguit per l’alumne, així com el seu progrés educatiu.”

Article 16. Promoció.

a) Es recomana que la Conselleria d’Educació i Cultura amb la col·laboració d’altres administracions, hauria d’organitzar un sistema de reforços i/o recuperacions gratuïts per aquell alumnat que s’ha de presentar a les proves extraordinàries del mes de setembre.

b) Es proposa afegir un nou apartat amb el següent redactat:

8. “L’alumne que promocioni sense haver superat totes les matèries seguirà un programa de reforç destinat a recuperar els aprenentatges i haurà de superar l’avaluació corresponent a aquest programa.”

Article 17. Atenció a la diversitat.

a) Es considera que el tractament de l’atenció a la diversitat, tant en aquest projecte de decret com en el d’ordenació general, es centra casi exclusivament en les característiques individuals de l’alumnat i no en les característiques globals del centre o de la zona. La LOE a l’art.80 diu que les administracions desenvoluparan “accions de caràcter compensatori en relació amb les persones, grups i àmbits territorials que estiguin en situacions desfavorables ...”; a l’art.81.2, de “... centres escolars o zones geogràfiques on sigui necessària una intervenció educativa compensatòria.”, i a l’art.122.2 de “... més grans de recursos a determinats centres públics o privats concertats per raó dels projectes que ho requereixin o atenent les condicions d’especial necessitat de la població que escolaritzen”. A totes aquestes descripcions és el centre l’objectiu de l’atenció compensatòria. Les mesures correctores dels dèficits d’origen de l’alumnat d’aquests centres haurien de tenir present ambdós factors i hauria de tractar-se, doncs, de mesures diferenciades i complementàries.

b) Seria convenient assenyalar les mesures d’atenció a la diversitat que s’esmenten al projecte de decret d’ordenació general.

c) Caldria assenyalar que es fomentarà la reducció del nombre d’alumnes per aula i la limitació del nombre màxim d’alumnes i grups que ha d’atendre cada professor/a.

d) La referència a la distribució equilibrada entre els centres de cada zona sostinguts amb fons públics de l'alumnat amb necessitats educatives especials s'ha d'estendre a l'alumnat amb necessitat específica de suport educatiu.

e) Es proposa afegir a l'apartat 5 de l'article "**mitjançant programes d'immersió**" després de "rebran una atenció específica." L'apartat quedaria amb el següent redactat:

*5 "L'escolarització d'aquells alumnes que s'incorporen tardanament al sistema educatiu es realitzarà atenent a les seves circumstàncies, coneixements, edat i historial acadèmic. Quan presentin greus mancances en el coneixement de la llengua i cultura catalana i/o castellana, rebran una atenció específica **mitjançant programes d'immersió** que serà, en tot cas, simultània a la seva escolarització en els grups ordinaris, amb els quals compartiran el major temps possible de l'horari setmanal. La matèria optativa es podrà substituir pel programa d'acolliment lingüístic i cultural corresponent, d'acord amb el que estableixi la Conselleria d'Educació i Cultura."*

Article 22. Avaluació de diagnòstic.

a) Es proposa afegir al final de l'apartat 1 el següent: "**En cap cas, els resultats d'aquestes avaluacions poden ser utilitzats per l'establiment de classificacions dels centres.**". L'apartat quedaria amb el següent redactat:

*1. "L'avaluació de diagnòstic, regulada en l'article 20 de la Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'educació, que realitzaran tots els alumnes al finalitzar el segon curs de l'educació secundària obligatòria no tindrà efectes acadèmics, tindrà caràcter formatiu i orientador per als centres, i informatiu per a les famílies i per al conjunt de la comunitat educativa. **En cap cas, els resultats d'aquestes avaluacions poden ser utilitzats per l'establiment de classificacions dels centres.**"*

b) Es proposa afegir a l'apartat 3 després de "Els centres" i "**l'Administració educativa**". L'apartat quedaria amb la següent redacció:

*3. "Els centres i **l'Administració educativa** tindran en compte la informació provinent d'aquestes avaluacions per, entre altres fins, organitzar les mesures i programes necessaris dirigits a millorar l'atenció de l'alumnat i a garantir que assolixi les corresponents competències bàsiques. Així mateix, aquests resultats permetran, juntament amb l'avaluació dels processos d'ensenyament i la pràctica docent, analitzar, valorar i reorientar, si escau, les actuacions desenvolupades en els dos primers cursos de l'etapa."*

Article 24. Coordinació amb l'educació primària.

Es considera que per garantir aquesta coordinació a les disposicions que desenvolupin aquest decret la Conselleria d'Educació i Cultura ha de preveure els temps, espais i qualsevol altre aspecte necessari per fer efectiva aquesta coordinació.

6. CONSIDERACIONS I PROPOSTES SOBRE LES DISPOSICIONS ADDICIONALS.

Disposició addicional primera. Educació de persones adultes.

a) Afegir a l'apartat 1, després de 23 de maig, educació” **“i els articles 10.3 i 10.4 de la Llei 4/2006, de 30 de març, d'educació i formació permanents de persones adultes de les Illes Balears.”** i afegir un nou paràgraf al final d'aquest apartat que diu: **“Els destinataris d'aquests ensenyaments són les persones adultes que han superat l'edat màxima d'escolarització obligatòria, un cop esgotades totes les possibilitats de permanència que permet la normativa vigent. Excepcionalment, podran cursar aquests ensenyaments les persones majors de 16 anys que ho sol·licitin i que tinguin un contracte laboral o siguin esportistes d'alt rendiment.”** L'apartat quedaria amb la següent redacció:

1. “D'acord amb el disposat en l'article 68.1 de la Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'educació i els articles 10.3 i 10.4 de la Llei 4/2006, de 30 de març, d'educació i formació permanents de persones adultes de les Illes Balears, les persones adultes que vulguin adquirir les competències i els coneixements corresponents a l'educació secundària obligatòria, comptaran amb una oferta adaptada a les seves condicions i necessitats que es regirà pels principis de mobilitat i transparència i es podrà desenvolupar mitjançant l'ensenyament presencial i també mitjançant l'ensenyament a distància.

Els destinataris d'aquests ensenyaments són les persones adultes que han superat l'edat màxima d'escolarització obligatòria, un cop esgotades totes les possibilitats de permanència que permet la normativa vigent. Excepcionalment, podran cursar aquests ensenyaments les persones majors de 16 anys que ho sol·licitin i que tinguin un contracte laboral o siguin esportistes d'alt rendiment.”

b) Substituir l'apartat 7 pel següent redactat:

“Els programes d'ensenyament que permetin adquirir i actualitzar l'educació bàsica de persones adultes s'impartiran exclusivament en centres i actuacions específiques per a l'educació de persones adultes.”

7. CONSIDERACIONS I PROPOSTES SOBRE L'ANNEX I: CURRÍCULUM DE LES MATÈRIES DE L'EDUCACIÓ SECUNDÀRIA OBLIGATÒRIA.

Analitzat l'Annex 1 d'aquest projecte de decret i amb la finalitat de poder ajudar a pal·liar alguns dels problemes del nostre sistema educatiu es presenten les següents consideracions i propostes:

Primera

A) Amb l'aprovació de la LOE s'incorpora al Sistema educatiu de l'Estat espanyol un canvi important –ja implantat a molts de països del nostre entorn– amb la incorporació de les competències essencials en la planificació curricular, superant així sistemes d'acumulació de coneixements sovint incompatibles amb les capacitats de l'alumnat. L'educació basada en competències permet aplicar metodologies superadores dels continguts i per tant basades en l'aprenentatge de l'alumnat ja que impliquen l'adquisició per part d'aquest dels sabers i del saber fer corresponent.

D'acord amb això, i a partir de la LOE i el seu desenvolupament, entenem que el currículum que ha de facilitar l'administració educativa al professorat ha d'arribar a definir explícitament les competències terminals que s'han d'exigir al finalitzar un curs, un cicle o una etapa educativa i aquest fet sens dubte ha de condicionar el model de programació didàctica del centre i el que finalment realitzarà el professor per al seu grup d'alumnes.

De fet l'article 6.2. del Capítol 3. "Currículo" de la LOE especifica que: *"Amb la finalitat d'assegurar una formació comuna i garantir la validesa dels títols corresponents, el Govern ha de fixar, en relació amb els objectius, competències bàsiques, continguts i criteris d'avaluació, els aspectes bàsics del currículum que constitueixen els ensenyaments mínims a què es refereix la disposició addicional primera, apartat 2 c) de la Llei Orgànica 8/1985, de 3 de juliol, reguladora del dret a l'educació"*

Per altra banda el preàmbul del Reial Decret que estableix els ensenyaments mínims de l'educació secundària obligatòria s'especifica que: *"Els ensenyaments mínims que estableix aquest real decret contribueixen a garantir el desenvolupament de les competències bàsiques. Els currículums establerts per les administracions educatives i la concreció que dels mateixos en fan els centres en el seus projectes educatius s'orientaran, també, a facilitar l'adquisició de les esmentades competències."*

D'acord amb això entenem que la concreció del currículum que fa la Comunitat autònoma és qui ha de concretar, en primer terme, a nivell curricular les competències essencials, facilitant així el canvi metodològic i didàctic que l'esperit de la LOE espera que els docents realitzin als centres.

B) Si bé es cert que el canvi experimentat en la planificació educativa i que es materialitza a la LOE es focalitza cap a “l’assoliment de les competències bàsiques de cada una de les etapes i en el desenvolupament de totes les capacitats personals” també és cert que aquest canvi, tot i que es veu reflexat en el Decret de currículum, no es veu materialitzat en l’annex 1 on s’estableix el currículum de les diferents matèries.

A nivell de competències bàsiques, el currículum que es presenta, lluny de “*facilitar el desenvolupament de les esmentades competències*”, al nostre entendre, es limita a fer una adaptació del que es presenta en el Reial decret 1631/2006, de 29 de desembre, pel qual s’estableixen els ensenyaments mínims de l’educació secundària obligatòria, en un apartat previ a la formulació d’objectius i anomenat “Contribució de la matèria a l’adquisició de les competències bàsiques”, per tant les limita enlloc d’engrandir-ne les possibilitats.

C) Creiem que el fort impuls polític donat al nou model educatiu basat en competències no té continuïtat en el desenvolupament del currículum de les distintes àrees de secundària del decret que es presenta. Aquest fet pot suposar que les competències essencials siguin considerades com a elements decoratius del currículum, que es perdi l’oportunitat de realitzar una important i necessària transformació en el nostre sistema educatiu i que es continuïn aplicant models que:

- Es focalitzen més en els coneixements que en les capacitats.
- Dificulten l’apropament i la connexió amb la realitat més propera.
- Posen traves a la flexibilitat necessària per a fer front a les necessitats educatives d’un món en constant canvi.
- Es basen en models mecanicistes que sovint s’obliden dels alumnes com a persones.

Segona

Es creu convenient que, una vegada s’introdueixin de forma clara les competències essencials en el currículum, **es revisin en profunditat els criteris d’avaluació i de promoció**. Actualment aquests criteris no estan redactats en funció de les competències bàsiques, tot i que segons el decret i la legislació vigent és cap a on s’ha de focalitzar el procés d’ensenyament-aprenentatge.

Tercera

Proposem que el **currículum de cada matèria**, una vegada que es redacti de nou, **continguin un apartat de metodologia**. Aquest apartat permetrà introduir els canvis metodològics necessaris del nou model d’ensenyament-aprenentatge basat en competències, el qual serà sens dubte el punt de partida d’un procés formatiu (per al professorat) i organitzatiu (per als centres) que haurà de garantir que aquest canvi sigui una realitat i no unes simples utopies legislatives.

En les **propostes metodològiques** no hi sol haver tampoc un **apartat d'adaptació curricular**, el qual considerem molt adient. És necessari que s'aportin més idees al professorat perquè facin adaptacions curriculars a aquells alumnes que ho necessiten.

Es per tot això què es proposa que **l'annex 1 sigui revisat globalment per:**

- a) Incorporar de forma clara i decidida les competències bàsiques en el model curricular de les Illes Balears culminant així el canvi iniciat a nivell d'Estat amb l'aprovació de la LOE.
- b) Adequar els currículums de totes les matèries al que s'estableix al Reial decret 1631/2006, de 29 de desembre, pel qual s'estableixen els ensenyaments mínims de l'educació secundària obligatòria.

CIÈNCIES DE LA NATURALES, FÍSICA I QUÍMICA, BIOLOGIA I GEOLOGIA.

A) Pel que fa a aquesta matèria considerem molt important l'adquisició de continguts procedimentals i actitudinals. Aquesta proposta de currículum, a parer nostre, passa per alt molts de punts en aquest aspecte. Cal desenvolupar molt més aquesta proposta amb la finalitat de que quedin ben especificats cadascun dels conceptes, procediments i actituds que s'han de treballar i assolir. Així mateix, creiem que és un bon model com a punt de partida el currículum vigent d'aquesta matèria.

B) Dels **Continguts del Primer curs** es considera el següent:

– Del **“Bloc 3. Materials terrestres”**:

- ✓ No queda prou clar el darrer punt de l'apartat *“La hidrosfera”*: *“La potabilització i la dessalinització de l'aigua a les Illes Balears.”* Es considera que la dessalinització s'ha d'entendre com una solució dolenta al problema de l'aigua per la gran quantitat d'energia que s'empra en el procés.
- ✓ En aquest mateix apartat cal afegir un punt que tracti del **malbaratament i l'estalvi d'aigua**.
- ✓ El darrer punt de l'apartat *“La geosfera”* *“Els materials com a residus. El tractament de residus a les Balears.”* S'hauria de modificar l'enunciat, de tal manera que presenti els residus com a un problema i deixant constància de les famoses erres “reduir, reutilitzar, recuperar i reciclar”.

– Del **“Bloc 4. Els éssers vius i la seva diversitat”**: S'han d'especificar les següents actituds:

- ✓ **“Respecte per totes les formes de vida, especialment les que estan amenaçades d'extinció.”**
- ✓ **“Valoració de la biodiversitat com una de les característiques pròpies de la vida sobre la Terra i rebuig per les activitats humanes que atempten contra la biodiversitat.”**
- ✓ **“Responsabilitat davant la necessitat de conservar la flora i fauna de les Balears com a part del patrimoni natural.”**
- ✓ **“Actitud crítica davant l'explotació irracional, el maltractament i la mort innecessària d'éssers vius.”**

C) Dels **Continguts del Segon curs** es considera el següent:

– Afegir un nou apartat al **“Bloc 6. El medi ambient natural”** amb la següent redacció:

“-Valoració de la tasca reivindicativa dels grups ecologistes en la defensa de la natura i els èxits que han aconseguit a les Illes Balears i al món.”

D) Dels Continguts del Tercer curs es considera el següent:

- En quant a la **Física i Química** cal recordar que com a ciència experimental que és, és imprescindible especificar els procediments, recordem que l'experimentació és fonamental en les ciències experimentals. Com exemple proposem que es tingui en compte el currículum vigent.
- En quant a la **Biologia i Geologia** s'han d'especificar les actituds i també els procediments. Com exemple proposem que es tingui en compte el currículum vigent.

CIÈNCIES SOCIALS, GEOGRAFIA I HISTÒRIA.

A) Es proposa suprimir el terme “del poble” del punt 8 de l'apartat **Objectius**. La redacció quedaria del següent mode:

8. “Valorar i respectar el patrimoni cultural, lingüístic, històric, artístic i medioambiental, assumint les responsabilitats que implica la seva conservació. Conscienciar-se de la significació especial que té aquest patrimoni com a manifestació de la memòria col·lectiva i expressió de la identitat pròpia i genuïna del de les Illes Balears.”

B) Considerem que tenint present la diversitat geogràfica, històrica i cultural de les Illes Balears, caldria una major flexibilitat al currículum per tal de que els centres de Formentera, Menorca, Eivissa i Mallorca puguin adaptar-se de manera específica a la diversitat de cadascuna de les illes.

LLENGUA CASTELLANA I LITERATURA.

A) Considerem que l'ensenyament de llengües s'ha de basar en el plurilingüisme i interculturalisme com a elements propis de la nostra realitat. Així com indica el Marc Comú de Referència Europeu, les diferents cultures no tan sols coexisteixen, sinó que interaccionen activament. Per aquest motiu, no hem d'oblidar la necessitat de reconèixer el paper de les llengües amb què té relació l'aprenent i aprofitar el seu bagatge cultural i lingüístic. Això vol dir que l'estudiant ha de poder transferir els coneixements adquirits en altres llengües -llengua materna o altres- cap a la llengua objecte d'estudi.

B) Es considera que si el que volem és prendre consciència d'una societat plural se'ns fa necessari un ús acurat del llenguatge que eviti expressions que puguin ser excloents i restrictives. Per això es considera que s'ha de substituir el terme "Espanya" per "**L'Estat espanyol**" als següents apartats que quedarien amb la següent redacció:

– Dels **Objectius 9 i 10**:

- ✓ **Objectiu 9.** *"Conèixer i valorar com a patrimoni de tots els espanyols la riquesa lingüística i cultural de l'Estat espanyol; i considerar, adequadament i amb respecte, les diferents situacions que originen les llengües en contacte a les comunitats bilingües.*
- ✓ **Objectiu 10.** *"Conèixer les diferents manifestacions i varietats del castellà derivades de la seva expansió per l'Estat espanyol i Amèrica valorant la unitat essencial de la llengua comuna per a tots els parlants de l'idioma."*

– Dels **Continguts de Primer curs**:

- ✓ Apartat 1 del "**Bloc II. Llengua i societat**":

1. *"La diversitat lingüística en el món actual.*

- Principals famílies lingüístiques.

- Les llengües romàniques.

- Les llengües de **l'Estat espanyol**.

-Coneixement general de la diversitat lingüística i la distribució geogràfica de les llengües d'Estat, valorant-la com a font d'enriquiment personal i col·lectiu."

– Dels **criteris d'avaluació de Primer curs**, apartat 9:

9. *"Conèixer i valorar la riquesa lingüística i cultural de l'Estat espanyol i considerar, adequadament i amb respecte, les diferents situacions que plantegen les llengües en contacte."*

- Dels **Continguts** de **Segon curs**
  - ✓ Apartat 2 del “**Bloc II. Llengua i societat**”:
    - 2. *”La riquesa lingüística de l’Estat espanyol (llengües i dialectes)”*
- Dels **criteris d’avaluació** de **Segon curs**, apartat 10:
  - 9. *”Conèixer i valorar com a patrimoni de tots els espanyols la riquesa lingüística i cultural de l’Estat espanyol i considerar les diferents situacions que originen les llengües en contacte.”*
- Dels **Continguts** de **Tercer curs**:
  - ✓ Apartat 2 del “**Bloc II. Llengua i societat**”:
    - 2. *”El plurilingüisme: característiques generals.- Zones de l’Estat espanyol amb més d’una llengua oficial. ”*
  - ✓ Apartat 2 del “**Bloc IV. Educació Literària**”:
    - 2. *”Lectura de texts de les literatures de les llengües de l’Estat espanyol diferents del castellà i de la literatura occidental.”*
- Dels **Continguts** de **Quart curs**
  - ✓ Apartat 1 del “**Bloc II. Llengua i societat**”:
    - 1. *”La diversitat lingüística de l’Estat espanyol.”*

C) Es proposa suprimir de la línia 14 de la pàgina 3 de la **Introducció** “de la societat espanyola”. El paràgraf quedaria redactat del mode següent:

”El bloc II. La llengua i societat inclou continguts que relacionen l’ús de la llengua amb l’entorn social de l’alumnat que haurà de ser capaç d’apreciar les diferents varietats lingüístiques i observar els trets característics de les llengües constitucionals. En aquest sentit, l’educació ha d’afavorir el coneixement i la valoració positiva de la realitat plurilingüe i pluricultural. L’aprenentatge de la llengua ha de considerar, a més, la reflexió sobre els fenòmens derivats del contacte entre les llengües.”

D) Es proposa substituir del punt 9 dels **Objectius** “de tots els espanyols” per “**de tots**”. Aquest punt quedaria redactat del mode següent:

9. “Conèixer i valorar com a patrimoni de tots la riquesa lingüística i cultural de l’Estat espanyol; i considerar, adequadament i amb respecte, les diferents situacions que originen les llengües en contacte a les comunitats bilingües.”

E) Es proposa afegir al punt 20 dels **Objectius** i després de “opinions diferents”, “mostrant un esperit crític”. Aquest punt quedaria redactat del mode següent:

20. “Utilitzar amb progressiva autonomia els mitjans de comunicació social i les tecnologies de la informació per obtenir, interpretar i valorar informacions de diversos tipus i opinions diferents **mostrant un esperit crític.**”

F) Del **Primer curs** es proposen canvis amb els següents redactats:

– Dels **Continguts**

- ✓ Substituir del primer punt de l’apartat 4.3 del “**Bloc I. Comunicació**” el terme “Adquisició” per “**Composició**”:

“- **Composició** d’una lletra personal, adequada a la seva maduresa, clara i diferents, amb ús normatiu de majúscules i minúscules.”

– Dels **Criteris d’avaluació**

- ✓ Suprimir del punt 5 l’expressió “poc complexes”:

5. “Reconèixer el propòsit i la idea general en texts orals d’ambits socials pròxims a l’experiència de l’alumnat i en l’àmbit acadèmic; captar la idea global d’informacions aparegudes en ràdio o en televisió i seguir instruccions per realitzar tasques d’aprenentatge.”

- ✓ Substituir del punt 6 l’expressió “i amb l’ajuda” per “**per que poden tenir l’ajuda**”:

6. “Realitzar narracions orals clares i ben estructurades d’experiències viscudes, a partir d’un guió preparat prèviament **per que poden tenir l’ajuda** dels mitjans audiovisuals i de les tecnologies de la informació i la comunicació.”

- ✓ Afegir al final del punt 17 “**individualment i/o en equip, aplicant un esperit crític**”:

17. “Aprendre i utilitzar tècniques senzilles de maneig de la informació: recerca, elaboració i presentació, amb ajuda dels mitjans tradicionals i l’aplicació de les noves tecnologies, **individualment i/o en equip, aplicant un esperit crític**”.

G) Del Segon curs es proposen canvis amb els següents redactats:

– Dels **Continguts**

✓ Afegir un nou apartat al punt 2 del **“Bloc II. Llengua i societat”**:

2. “La riquesa lingüística a l’Estat espanyol (llengües i dialectes)

- Factors històrics que l’han originat.

- Breu introducció a la història de les llengües **oficials** reconegudes en els respectius estatuts d’autonomia.

-**“Les llengües en contacte. El conflicte lingüístic.”**

– Dels **Criteris d’avaluació**

✓ Substituir del punt 7 ” l’expressió “i amb l’ajuda” per **“per que poden tenir l’ajuda”**:

7. “Realitzar exposicions orals senzilles sobre temes pròxims al seu entorn que siguin de l’interès de l’alumnat, **per que poden tenir l’ajuda** dels mitjans audiovisuals i de les tecnologies de la informació i la comunicació.”

✓ Afegir al final del punt 16 **“individualment i/o en equip”**:

17. “Aprendre i utilitzar tècniques senzilles de maneig de la informació: recerca, elaboració i presentació, amb ajuda dels mitjans tradicionals i l’aplicació de les noves tecnologies, **individualment i/o en equip.**”

H) Dels continguts del Quart curs es proposa:

– Marcar en negreta **“Bloc II. Llengua i societat”**

– Afegir al final del punt 1 del **“Bloc II. Llengua i societat”** **“Les llengües en contacte”**. Aquest punt quedaria del mode següent:

1.” La diversitat lingüística de l’Estat espanyol. **Les llengües en contacte.**”

I) En el currículum de llengua castellana i literatura no s’ha considerat la importància de l’error en el procés d’aprenentatge. Així mateix, tampoc s’ha reconegut el paper de l’autoavaluació com a tècnica de treball i, alhora, d’avaluació. No hem d’oblidar que la reflexió activa i conscient en l’aprenentatge de les totes de les llengües és fonamental. Per aquest motiu es considera que s’han d’afegir a cada **“Bloc V.**

Tècniques de treball” de cada un dels cursos un quart punt amb el següent redactat:

4. “Autoavaluació.

-Correcció de les pròpies produccions, orals i escrites.

-Acceptació de l’error com a part del procés d’aprenentatge amb una actitud positiva.”

LLENGUA CATALANA I LITERATURA.

A) Es proposa canviar en part el redactat del primer paràgraf de la **Introducció** que quedaria de la següent manera:

“La finalitat primera i essencial de l'àrea de Llengua catalana i literatura a l'educació secundària obligatòria és el desenvolupament de les capacitats lingüístiques dels alumnes, de manera que la llengua catalana, sigui l'instrument de comunicació i d'interacció social així com l'eina per a l'adquisició de la resta de coneixements.”

B) Es proposa canviar en part el redactat del setè paràgraf de la **Introducció**, es dóna per perdut que l'escola tingui un paper decisiu i important en el redreçament de l'ús del català, per proposem suprimir des del final de la 3a línia on diu “*Sovint, però, és només la llengua catalana ... fins al final del paràgraf on diu **llengües oficials***”. suprimir el fragment del text i substituir-lo per: “**L'escola és un dels tres pilars de la normalització lingüística de les llengües pròpies i té un paper molt un important en el redreçament de l'ús de la llengua catalana, juntament amb els mitjans de comunicació i la promoció de l'ús social del català tant des de l'administració estatal i autonòmica. Constitueix un dels elements bàsics en la normalització lingüística de la societat, en la mesura que pot assegurar el coneixement per part de tothom de totes dues llengües oficials.**” El paràgraf quedaria del mode següent:

*“La llengua catalana és la llengua de l'ensenyament i la llengua d'ús del centre i, tal com recull la normativa vigent, el seu abast va més enllà de l'àrea de llengua catalana i té un paper vertebrador de la vida del centre. **L'escola és un dels tres pilars de la normalització lingüística de les llengües pròpies i té un paper molt un important en el redreçament de l'ús de la llengua catalana, juntament amb els mitjans de comunicació i la promoció de l'ús social del català tant des de l'administració estatal i autonòmica. Constitueix un dels elements bàsics en la normalització lingüística de la societat, en la mesura que pot assegurar el coneixement per part de tothom de totes dues llengües oficials.**”*

C) Es proposa substituir al paràgraf setzè (pàgina 4) de la **Introducció** l'expressió “societat espanyola” per “**la nostra societat**” o “**la societat on vivim**”

D) Es considera que s'ha de revisar tota la part de sociolingüística, tots els Blocs II de “Llengua i societat” que resulten un poc repetitius i molt bàsics, com a massa simples per fer durant els quatre cursos de l'Educació secundària obligatòria. Es proposen així els següents canvis en aquests apartats:

– **Primer curs**

- ✓ Dels **Continguts**, nova redacció del punt 3 del “**Bloc II. Llengua i societat**”:

3. ***“El domini lingüístic. El nom de la llengua. La unitat de la llengua catalana i la variació geogràfica del català”.***

- ✓ Dels **Criteris d'avaluació** afegir un nou criteri amb el següent redactat:

13. *“Reconèixer la unitat de la llengua catalana i les diferents varietats dialectals.”*

– **Segon curs**

- ✓ Dels **Continguts** afegir un tercer punt al ***“Bloc II. Llengua i societat”***:

3. *“Les llengües en contacte. El conflicte lingüístic.”*

– **Tercer curs**

- ✓ Dels **Continguts** afegir al tercer punt del ***“Bloc II. Llengua i societat”*** la frase ***“La normalització de les llengües al seu propi territori”***:

*“Fenòmens del contacte de llengües. Bilingüisme, disglòssia, conflicte lingüístic: minorització, substitució; planificació lingüística: normalització. La normalització: Institut d'estudis Catalans. **“La normalització de les llengües al seu propi territori.”**”*

– **Quart curs**

- ✓ Dels **Continguts** afegir un tercer punt al ***“Bloc II. Llengua i societat”***:

3. *“Situació de les llengües d'Europa, estudi de la planificació i els processos de normalització en aquests països.”*

LLENGÜES ESTRANGERES.

Seguint el mateix criteri exposat al tractar el currículum de la matèria Llengua castellana i literatura, es considera que s'ha de:

A) Substituir al paràgraf tercer de la **Introducció** el terme “Espanya” per “**de les nostres illes i de l'Estat espanyol**”. Aquest paràgraf quedaria del següent mode:

*“ La localització geogràfica de **les nostres illes i de l'Estat espanyol** i la seva evolució econòmica, tant en el sector .....”*

B) Afegir a la penúltima línia del paràgraf cinquè de la **Introducció** després “d'altres” “**aprofitant que el Marc Comú de Referència Europeu valora tan positivament la noció de pluralisme i plurilingüisme a Europa, aquesta mateixa riquesa es pot extrapolar, també positivament, a l'àmbit de l'Estat espanyol i la nostra comunitat.**” Aquest paràgraf quedaria del següent mode:

*“.....que interacciona amb d'altres **aprofitant que el Marc Comú de Referència Europeu valora tan positivament la noció de pluralisme i plurilingüisme a Europa, aquesta mateixa riquesa es pot extrapolar, també positivament, a l'àmbit de l'Estat espanyol i la nostra comunitat.** Aquestes pautes són un referent clau en aquest currículum.”*

SEGONA LLENGUA ESTRANGERA.

A) Si hem de considerar la noció d'identitat com a oberta i plurilingüe, amb l'adjectiu "europea" el que fem és restringir aquesta idea i per tant es considera que s'ha de suprimir al primer paràgraf de la **Introducció** el terme "europea". Aquest paràgraf quedaria de la manera següent:

"Actualment les llengües són un element clau en el procés d'afirmació de la identitat, oberta, plurilingüe i de gran riquesa cultural dins el conjunt de valors comuns de la civilització europea i occidental....."

B) Substituir en el paràgraf onzè de la **Introducció** el terme "ajustar-se" per "**s'ajusta**". Aquest paràgraf quedaria del següent mode:

*"..... així, en aquest currículum es desenvolupen els nivells bàsics, es pren com a referència el currículum general de la llengua estrangera i **s'ajusta** a les característiques de l'alumnat."*

C) Afegir al final de la primera frase del "**Bloc 2. Llegir i escriure.**" de l'apartat "**Especificacions sobre els objectius i continguts**", "que pertanyin a l'àmbit d'interès de l'alumnat." La redacció quedaria del següent mode:

*"En relació amb la comprensió de texts escrits, es treballarà la comprensió general i la identificació d'informacions específiques de diferents tipus de texts adaptats, en suport paper i digital, sobre diversos temes relacionats amb continguts de diferents àmbits del coneixement **que pertanyin a l'àmbit d'interès de l'alumnat.** ....."*

D) En relació a les "**Especificacions sobre els criteris d'avaluació**" tot i que s'indica que s'han de prendre com a referent els criteris d'avaluació de la primera llengua estrangera, la diferència d'hores lectives d'una i l'altra fa necessària una major concreció quan als criteris d'una avaluació inicial, formativa i sumativa o final. El projecte de decret de l'educació secundària obligatòria a les Illes Balears, en el seu article 15, apartat 3 diu: "L'avaluació de l'alumnat es durà a terme tenint en compte els diferents elements del currículum. Els criteris d'avaluació de les matèries seran referent fonamental per valorar tant el grau d'adquisició de les competències bàsiques com el de la consecució dels objectius." Per tant considerem que s'ha d'especificar, en aquests criteris d'avaluació, que els referents a seguir són els continguts de la matèria.

MATEMÀTIQUES.

En aquest currículum es considera que s'ha de posar més èmfasi en els continguts procedimentals, ja que són la base del procés de creació d'aquesta ciència.

Com a exemple disposem del currículum vigent. Veiem molt més completa la redacció del currículum actual que no la nova proposta. Les matemàtiques no són quelcom acabat i llest per a ser après, sinó que són un camp en permanent exploració. Per aquesta raó, el procés és, si més no, tan important com els fets acabats.

EDUCACIÓ PLÀSTICA I VISUAL.

A) Es proposa el redactat següent del quart paràgraf de la **Introducció**:

*“..... **En definitiva, humanitzar la realitat i el propi ésser humà com a eix centra de la mateixa.**”*

B) Afegir al desè paràgraf de la **Introducció** i després del terme “observació” **“selecció crítica”**. La redacció quedaria de la manera següent:

*“ En resum, l'educació plàstica i visual tractarà de desenvolupar unes capacitats bàsiques: observació, **selecció crítica**, atenció retentiva, memòria visual; i d'adquirir coneixements fonamentals dels llenguatges visuals: punt, línia, plànol, textura, composició, color, traçats geomètrics fonamentals i tècniques instrumentals.”*

C) Afegir al primer paràgraf de l'apartat **“Contribució de la matèria a l'adquisició de les competències bàsiques”** després del terme “mirar” **“analitzar críticament”** i després del terme “artístiques” afegir **“així com entendre el món de la publicitat de forma crítica.”** La redacció quedaria de la manera següent:

*“ ..... L'alumnat aprèn a mirar, **analitzar críticament**, veure, observar i percebre, i des del coneixement del llenguatge visual, apreciar els valors estètics i culturals de les produccions artístiques, **així com entendre el món de la publicitat de forma crítica**. D'altra banda, es contribueix a ....”*

D) Afegir al final de l'últim paràgraf de l'apartat **“Contribució de la matèria a l'adquisició de les competències bàsiques”**, “contribuint també a la competència lingüística.” La redacció quedaria de la manera següent:

*“Tota forma de comunicació té uns ....., enriquir la comunicació **contribuint també a la competència lingüística.**”*

E) Es proposa modificar el redactat dels **“Objectius”** següents:

– **Objectiu 1:** Afegir després de “evocadores” el terme **“simbòliques”**:

*1. “Observar, percebre, comprendre i interpretar críticament la comunicació mitjançant les imatges i les formes del seu entorn natural i cultural, i ser sensibles amb les seves qualitats evocadores, **simbòliques**, plàstiques, estètiques i funcionals.”*

– **Objectiu 5:** Suprimir la paraula “sentiments”.

5. “Utilitzar el llenguatge plàstic per representar emocions i sentiments, vivències i idees, contribuint a la comunicació, reflexió crítica i respecte entre les persones.”

- **Objectiu 7:** Afegir al final el terme “**desitjada**”:

7. “Representar cossos i espais simples mitjançant el domini de la perspectiva, les proporcions i la representació de les qualitats de les superfícies i el detall de manera que siguin eficaços per a la comunicació **desitjada**.”

- **Objectiu 9:** Substituir el terme “característiques” per “**estigmes**”:

9. “Relacionar-se amb altres persones i participar en activitats de grup, adoptant actituds de flexibilitat, responsabilitat, solidaritat, interès i tolerància, superant inhibicions i prejudicis i rebutjant discriminacions o **estigmes** personals o socials.”

- **Objectiu 10:** Afegir després del terme “activament” “**al coneixement**”:

10. “Contribuir activament **al coneixement**, al respecte, la conservació, la divulgació i la millora del patrimoni europeu, espanyol i de la Comunitat autònoma de les Illes Balears com a senyal d’identitat pròpia.”

F) Afegir a l’últim punt del “**Bloc 1. El llenguatge visual.**” dels **Continguts de Primer curs**, el terme “**Fomentar**”. La redacció quedaria de la manera següent:

“- **Fomentar** rebuig davant de la utilització que es fa en la publicitat de formes i continguts que mostrin discriminacions sexuals, racials o socials.”

EDUCACIÓ PER A LA CIUTADANIA.

A) L'educació democràtica i cívica té un component eminentment vivencial que implica la necessitat de viure la democràcia tant en els centres com en tots els àmbits de la vida. Reduir l'educació per a la ciutadania a una simple assignatura pot significar en la pràctica buidar de contingut la necessària implicació de totes les àrees, del centre i de la comunitat educativa en la construcció de models democràtics, tant en les aules com en la gestió i participació en els centres educatius.

Per potenciar una educació ciutadana des de les vivències, la participació (entesa com implicació a partir de la presa de decisions) i la gestió democràtica dels centres, cal crear espais i temps que possibilitin la reflexió i el treball en equip, generant dinàmiques de formació del professorat dins d'un marc respectuós amb l'autonomia organitzativa i pedagògica dels centres. Aquesta formació del professorat ha de ser una estratègia bàsica per afavorir el disseny i la realització d'accions i projectes que facin dels centres un espai de vida i pràctica democràtica fomentant una educació en i per a la ciutadania. Els valors i les pràctiques democràtiques s'aprenen exercint-les i practicant-les en contextos reals de vida i treball.

B) Dels **Continguts** del “**Bloc 4. Les societats democràtiques del segle XXI**” tot i que parla de consum racional i responsable, pensem que hi manca alguna referència a la bona **pràctica del comerç just** entre la ciutadania, i a les seves repercussions en la millora de les condicions de vida dels països del Sud.

C) Dels **Continguts** del “**Bloc 5. Ciutadania en un món global**” en el punt segon quan es parla de conflictes en el món actual, trobem a faltar alguna referència a les causes que els motiven i als grans grups de poder econòmic que els atien. Només es fa referència a la postguerra i a les maneres d'apaivagar-les un cop s'han desbocat, en cap cas d'intentar esbrinar quines han estat les causes que originaren el “**casus belli**”. En el mateix Bloc quan es parla de globalització, ho fa en uns paràmetres molt tous, un tant asèptics i des d'un punt de vista estrictament de comunicació i mobilitat.

D) En relació als punts 8 i 9 dels **Criteris d'avaluació** considerem que es pot fer extensiva la crítica que s'ha fet als dos apartats anteriors dels continguts dels Blocs 4 i 5 i per tant haurien de quedar inclosos.

EDUCACIÓ ETICO CÍVICA.

A) Dels **Continguts** del “**Bloc 5. Problemes socials del món actual**”, en el punt cinquè trobem a faltar alguna referència a les causes que originen els conflictes que es donen en el nostre món, com si hi hagués qualche interès ocult en amagar tot allò que es troba en la part baixa de l’iceberg, en allò que no sura ni es veu, en la fase prèvia a l’esclat del conflicte, que no es donen per generació espontània. Per altra banda, el concepte de pau que s’hi reflecteix és una desvirtuació del seu significat, com si la pau que es vol donar a entendre fos l’absència del conflicte armat, el silenci de les ràfegues de les metralladores o dels francotiradors ... La pau que neix de la justícia, de les condicions de vida digna de la gent, aquesta és l’autèntica pau, i no s’hi fa referència.

B) De la mateixa manera, l’apartat vuitè dels **Criteris d’avaluació**, fa palesa la mateixa manca d’aprofundiment i rigor en el tractament dels conflictes en el nostre món, de les seves causes i de la seva resolució final, que normalment sol servir per acontentar les inflades panxes de les grans corporacions financeres d’àmbit mundial.

HISTÒRIA I CULTURA DE LES RELIGIONS.

A) Es considera que els ensenyaments de religió, no haurien d'implicar a l'Educació secundària obligatòria, la presència d'altres àrees no confessionals com alternativa per l'alumnat que no triï aquests ensenyaments.

B) Suprimir a l'apartat 3 dels **Continguts** del **Quart curs** el concepte “*L'ateisme d'estat. La catàstrofe moral dels totalitarismes. L'antisemitisme i l'holocaust.*” La redacció quedaria de la manera següent:

3. “Totalitarisme i religió en el segle XX.”

8. CONSIDERACIONS I PROPOSTES SOBRE L'ANNEX II: DISTRIBUCIÓ DE L'HORARI LECTIU SETMANAL.

Les consideracions sobre la distribució de l'horari lectiu setmanal s'ha tractat a les consideracions sobre l'articulat, concretament a l'article 11. Horari. Així i tot a continuació s'exposen novament totes aquestes consideracions:

a) Considerem excessiu l'horari proposat de 32 hores setmanals per a tots els cursos de l'etapa. Tenint en compte que a l'Educació Primària l'horari lectiu és de 25 hores setmanals, proposem que a **primer i segon** curs l'horari lectiu sigui de **30 hores setmanals** i a **tercer i quart** curs sigui de **32 hores setmanals**.

Existeixen diferents opcions per reduir el nombre d'hores a primer i segon curs, s'exposen seguidament alguns exemples:

- Suprimir les **dues hores d'optatives** a **primer i segon** curs.
- Suprimir:
  - ✓ **A primer curs una hora de Llengua catalana i literatura i una hora de Llengua castellana i literatura**, amb el compromís que, de les tres hores que quedarien a cada una d'aquestes matèries, **una hora s'impartiria en grup reduït, desdoblada**.
  - ✓ **A segon curs una hora de Religió i una hora de Matemàtiques**, amb el compromís que, de les tres hores que quedarien de Matemàtiques, **una hora s'impartiria en grup reduït, desdoblada**.
- **Suprimir a primer i segon curs una hora de Llengua catalana i literatura i una hora de Llengua castellana i literatura**, amb el compromís que, de les tres hores que quedarien a cada una d'aquestes matèries, **una hora s'impartiria en grup reduït, desdoblada**.

D'aquets exemples que es proposen, s'ha comprovat que compleixen tant el que s'estableix a l'article 6.3 de la Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'educació que diu: *"Els continguts bàsics dels ensenyaments mínims requereixen el 55 per cent dels horaris escolars per a les comunitats autònomes que tenen llengua cooficial i el 65 per cent per a les que no en tenen."* com a l'Annex III del Reial decret 1631/2006 de 29 de desembre, pel qual s'estableixen els ensenyaments mínims de l'educació secundària obligatòria, que diu: *"D'acord amb l'establert a l'article 6.3 de la Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'educació, les Comunitats Autònomes que tinguin llengua cooficial disposaran per a l'organització dels ensenyaments d'aquesta llengua del 10 per cent de l'horari escolar total que es deriva d'aquets annex, no es podrà deduir d'una àrea una xifra superior a 50 hores en el conjunt dels tres primers cursos, ni a 20 hores en el quart curs."* En cap cas es supera el màxim de les 50 hores de cada una de les matèries.

CONSELL ESCOLAR DE LES ILLES BALEARS

Al mateix temps volem fer constar que a la majoria de Comunitats Autònomes amb llengua pròpia que han desenvolupat el seu currículum, han tingut en compte aquesta consideració, i el seu horari lectiu, o bé en els dos primers cursos o al llarg de tota l'etapa, és de 30 hores setmanals.

9. CONSIDERACIÓ FINAL

El Consell Escolar de les Illes Balears, reunit en sessió plenària, en caràcter ordinari, el 29 de febrer de 2008, aprovà, **per majoria absoluta** dels consellers i conselleres presents en el moment de la votació, aquest informe 03/2008. El resultat de la votació va ser de **29 vots a favor, 6 vots en contra i 4 en blanc**, la qual cosa faig constar als efectes del que estableix l'article 6 de la Llei de consells escolars de les Illes Balears.

Palma, 4 de març de 2008

El secretari del CEIB
Mateu Tomàs Humbert

El president del CEIB
Pere Carrió Villalonga